

mluveno. Ono »je-li vůbec možné« pak znamená, zda lze je předpokládati vedle obou názírání, neboť má zvláštní charakter: činí totiž vůli principem poznání.

ZPRÁVY.

Rozvoj techniky a právo. (K pražské stavební katastrofě.)
 V rozruchu celé naší veřejnosti, vyvolaném hroznou smrtí desítek pracujících lidí, nemůže právníckému pozorovateli ujiti důležitý a zvláštní zjev. Jest jim až nápadné volání po největším možném úředním dohledu na veškeré stavební podnikání dnešní doby. Zjev tento jest jistě zcela pochopitelný, pokud jde o širokou veřejnost, domáhající se zachování životní bezpečnosti, ohrožované dnes se všech stran. V těchto vrstvách ozývá se volání po státní a jiné veřejné moci zcela jasně, byť i na druhé straně často bylo z týchž úst paralysováno nářkem na velký počet úřadů, tíživost daní a j. Více však překvapuje, že toto volání vyniká i ze všech téměř projevů odborných technických korporací i jednotlivců, ať již konstatují, že práce železobetonové se ještě neopírají o dostatečné zkušenosti, nebo že jest nedostatek kvalifikovaných pracovníků, že jsou různé pochybné druhy cementu a pod. Neboť co jiného jest takovéto prohlašování, než uznání, že s vlastním vědomím podnikatelovy zodpovědnosti nemůže dnes veřejnost počítati a že tedy jedině zabezpečení před zhoubnými následky různých technických vymožeností možno spatřovati v zákonném vymezení přesných podmínek a hranic takovéhoho podnikání. Totéž vysvítá i z tvrzení, že příčinou našich stavebních katastrof jest spěch, s jakým se snaží stavebníci zachytiti terminované daňové výhody, neboť tím jest zároveň řečeno, že veškeré požadavky opatrnosti ustupují před snahou po dosažení cíle hmotného.

Okolnost tato překvapí ovšem každého, kdo byl zvyklý pozorovati, s jakou nepřizní stavivali se technické vůči právním normám, omezujícím provádění různých novinek, a jak pohrdlivě vzhlíželi k zákrokům bezpečnostních a stavebních úřadů, které se nedovedly ihned nadchnouti určitou odvážnou proposicí technickou. Jistě mnohému z nás tanou na mysli různé výroky o brzdění technického pokroku právním formalismem a pod. Stanovisko takové považovali jsme ovšem vždy za extrém. Avšak druhým extrémem by bylo vychovávat veřejnost v klamně představené o všemohoucnosti zákonů a úřadů, je provádějících. Státní moc musí vždy vycházeti z předpokladu řádných, vlastní zodpovědnosti vědomých občanů, jichž každý krok a každý čin nepředpokládá sám o sobě státního poručníkování. Zákon má pouze stanovit meze, kam až může jednatel rozepnouti své individuální snahy, aby se nestal nebezpečím svých spoluobčanů. A po

této stránce nelze upříti, že moderní technické snažení takovýchto hranic uskutku vyžaduje. Nechtějme, aby teprve velké katastrofy nás na tuto samozřejmou povinnost upozorňovaly, a strpme raději časový průtah, způsobený zasažením úředních formalit do technických projektů, jenž nikdy nemůže způsobiti těch nenahraditelných škod na životech, zdraví a statcích, jaké mohou vzniknouti z díla ukvapeného, byť i technicky originálního.

Dr. J. Kliment.

Prof. dr. Emil Svoboda, řádný profesor občanského práva a dějin právní filosofie dožil se dne 2. října 1928 padesátin. Patří k těm jubilantům, o nichž jest při této příležitosti těžko psáti proto, že jsou v plném rozmachu tvůrčím. Jakožto konceptní úředník pražského magistrátu, zabýval se nejprve některými zajímavými zvláštnosti věcného práva ve Staré Praze; sem patří zejména jeho pojednání o podjezdech a podloubích, a o reálním dělení vlastnictví v pražském ghettu. I později jako profesor techniky a konečně university pracoval hojně v oboru práv věcných; kromě toho v oboru práva rodinného a dědického, pro kterýžto obor jest též referentem subkomitétu pro reformu občanského zákonníka. — Kromě práva občanského přednáší i dějiny právní filosofie. Jest osobností, která při přednáškách působí na posluchače silným, bezprostředním dojmem. Neomezuje se na pouhou suchou traktaci pozitivních předpisu právních, jde vždy na kořen práva, na jeho etický základ a jeho funkci v životě. — Má značný sklon k filosofii, a vydal řadu publikací filosofických (Sterka, Utopie a j.). Konečně jest velmi záslužná i jeho činnost popularizační, přednášková i publicistická (Etické a sociální základy občanského práva.).

J. B.

Prof. Dr. Ph. František Vacek sedmdesátníkem. 8. října t. r. dožil se prof. Vacek 70 let. Je znám jako neúnavný badatel v sociálních dějinách českých. Jeho největší práce »Sociální dějiny české doby starší« byly nejen protiváhou proti Lippertovým »Sozial-Geschichte Böhmens«, nýbrž novým pojetím t. zv. slovanské společnosti postavily Vacka mezi přední naše pracovníky na tomto poli. Vacek zaslužil se velmi právě o historii našeho práva. Nejnověji obrátil zřetel k podrobnému studiu otázek kolonizačních a zvláště ku studiu práva purkrechtního a konečně k organizaci českého soudnictví. Prof. Vacek přes svůj vysoký věk neúnavně pracuje dále a jak ukazují poslední studie, jistě ještě mnoho nového nám z právní historie přichystá.

Ca.

Z celého světa právníckého. Hospodářská konference baltských států se konala 21. a 22. dubna v Rize za účasti litevských, estonských a livonských delegátů průmyslových svazů, obchodních komor a jiných hospodářských organizací. Na programu měla kromě jiných otázek obchodní a průmyslové konvence, celní unii, železniční tarify a unifikaci zákonodárství baltských států ve věcech daňových a poplatkových, ochrany dělnictva a sociálního pojištění. — Poradní výbor hospodářský při Společnosti národů, který má sledovati provádění doporučení světové hospodářské konference z roku 1927, konal své zasedání 14.—19. května v Ženevě. Zpráva o hospodářských podmínkách konstataje jich zlepšení hlavně ve střední a západní Evropě a pokrok v zemědělské produkci a průmyslové výrobě. — 21. května t. r. ustavil se v Paříži přípravný výbor pro zřízení mezinárodní unie advokátních komor. Jednání se zúčastnili delegáti jednak zakladatelských komor francouzské, belgické a lucemburské, jednak komor členských: československé, jihoslovanské, polské, rumunské, bulharské a uherské. Anglická, rakouská, švýcarská a holandská advokátní komora vyslaly delegáty jako pozorovatele. Byl schválen statut unie a usneseno konati ustavující kongres příštího roku v Bruselu. (—kg.) — V rozpočtovém výboru odpověděl ministr spravedlnosti Dr. Mayr-Harting o článku pres. N. s. Popelky v Právniku, že považuje článek tento za »neúřední činnost« presidenta

Popelky. — 28. srpna t. r. zemřel v Praze Dr. Rud. Krejčí, odb. přednosty čes. zem. správního výboru v. v., který byl odborníkem v právních otázkách z oborů regulačního, melioračního, družstevního, živnostenského. Zejména se zasloužil o zemské ústavy výchovné a kárné a o okresní stravovny a v tomto směru je vlastně duchovním původcem zákona č. 57/1903. V poslední době těšily se příznivému zájmu jeho vzpomínky z dob nerozdělené university. — Na pražské fakultě právnické university Karlovy byl jmenován mimořádným profesorem dějin slovanského práva Dr. Th. Saturník, pro obor vědy a práva správního se habilitoval Dr. Zdeněk Neubauer, brněnský redaktor našeho časopisu a pro obor práva a řízení trestního Dr. Jarmila Veselá. Dr. Veselá je první docentkou na našich fakultách právnických, po Dr. Paulové (na filosofické fakultě v Praze) pak druhou na universitě Karlově. Oba noví docenti jsou, jak našim čtenářům je známo, od počátku listu našeho jeho spolupracovníky a doufáme, že jimi i stále zůstanou. — Tribuna 21. října zaznamenala zprávu, že se o prázdninách konala schůze užší komise pro reformu studia právnického. Ministerstvo školství chce uvést komisi reformní opět do chodu, svolat anketu a podle výsledku zaříditi další postup. — Před katovickým soudem apelačním konalo se 20. října přelíčení o odvolání Fridricha Habsburka v jeho sporu proti polskému státu, který podle čl. 205 St.-Germ. zabral jeho statky. Zástupce Fridrichův dokazoval, že prý jde o statky soukromé vedlejší linie rodu habsburského. Rozsudek bude dodán stranám písemně. — Úprava poměrů podnájemníků a nájemníků bude připravena na anketě. Jde prý zvláště o rozdíl mezi venkovskými a městskými obcemi. — V Pražském illustrovaném zpravodaji začali číslem 410 (1928—40) vycházeti vzpomínky advokátů »Můj první klient«. — Dánský ministr spravedlnosti prý předložil parlamentu osnovu o kastraci sexuálních zločinců a také sexuálně duševně chorých provinilců. — Americký soudce Marc C. Kavangh sestavil statistiku zločinnosti v USA podle národnosti. Ze 100.000 podle něho připadá na Švédy 5,3, Iry 5,4, Nory 5,5, ČSR 6,6, Němce 7,5, Angličany 8,5, SHS. 46,00, Reky 42,9, Italy 25,9, Poláky 16,8, a nejvíce na Mexikány 77,3. (—ča.—)

Ze Sbírky zákonů a nařízení. Zákon č. 111/28 o zahlazení odsouzení zrušuje zák. č. 108/1918 ř. z. o odčinění odsouzení. Sborový soud I. stolice, v jehož obvodu je úřad vedoucí rejstřík trestů o odsouzeném, povolí k návrhu, vyslechna stát. zástupce zahlazení odsouzení, nahrazen-li škoda, uplynula-li určitá doba (15, 10, 5 roků) a jde-li o trest znějící na ztrátu svobody kratší jednoho roku, za zcela mimořádných okolností kratší pěti roků, dále jde-li o odsouzení za čin spáchaný výlučně z politické pohnutky, nebo trestný podle II. dílu voj. zákona trest. a konečně jde-li o odsouzení za čin spáchaný ve věku do 20 let. I nezahlazené odsouzení neoznačuje se ve výpisu z trest. rejstříku nebo vysvědčení bezúhonnosti, uplynulo-li 15 let a je-li trest kratší jednoho roku (§ 7). — Obchodní smlouva s Estonskem uvedena je pod č. 115/28. — Závazky vzešlé z hospodáření bývalé rakouské poštovní správy upraveny úmluvou mezi Rakouskem, Itálií, Polskem, královstvím SHS. a naší republikou a uveřejněnou pod čís. 117/28. — Zákon č. 118/28 o mimořádných opatřeních bytové péče jedná o přeměně a způsobu užívání bytů, o nuceném pronájmu volných bytů, o bytových opatřeních obcí a o zajištění bytů státních zaměstnanců. Nař. č. 121/28 jedná o státní záruce dle zákona o stavebním ruchu a obsáhlé nař. č. 124/28 upravuje platy duchovenstva. — Železničnímu právu dostalo se nové základní úpravy ve třech normách. Je to: Mezinárodní úmluva o přepravě zboží po železnicích, podepsaná v Bernu 23. října 1924 č. 140/28, Mezinárodní úmluva o přepravě cestujících a zavazadel po železnicích z téhož dne (č. 142/28) a vládní nařízení čís. 144/28, jímž se vydává železniční přepravní řád. V platnost vstupuje dnem 1. října 1928. Ský.

Milá vzpomínka. Na valné hromadě Právnické jednoty pražské dne 24. května 1928 podával zprávu o časopisu »Právník« sekč. šef prof. Dr. L u k á š a připomněl v ní toto: »Zprávu o našem časopisu za rok

1927 sluší započítati čestnou zmínkou o šedesátileté působnosti spolku Všehrdu, jakožto mladší větve spolků právnických, a sdružujících v sobě mladou generaci právnickou. Jubilejní slavnosti tohoto spolku na zmíněnou pamět a spolu i pamět desetiletí naší politické samostatnosti tanou nám posud před očima, ale podtrhnouti sluší skutečnost, že ve spolku tomto se probudila snaha po skutečném vědění praxe i teorie práva. Snaha tato dokumentována tím, že v r. 1927 odebírán náš časopis (t. j. Právník) členy Všehrdu počtem 101 a můžeme doufati, že počet tento bude i na dále stoupati. Oproti počtu členů Jednot právnických, které odebírají náš časopis a to 288 (Praha), 60 (Brno) a 7 (Bratislava), jest to počet nepoměrně značný a lze právem tvrditi, že počet odběratelů »Právníka« jen tímto způsobem se udržuje na dosavadním počtu. Lze ovšem okolnost tuto odůvodniti též značnou slevou, která se poskytuje členům studentských spolků právnických«. — Jsme vděčni prof. Lukášovi za vzpomínku k jubileu Všehrdské generace a rovněž i za vzácné hodnocení snah po zdokonalení právníckého vědění. Bylo by si přáti, aby členové našich sdružených spolků věnovali svou pozornost zejména důležité hlídce praktických příkladů »Právníku«, vždyť 15 Kč ročně je vskutku částka za celý ročník »Právníka« nepatrná. Musíme jen doplniti, že redakce »Právníka« poskytla slevy nejen »Všehrdu«, nýbrž i brněnskému »Právníku« ve stejné sumě předplatného sníženého. A můžeme-li slíbiti, tož za redakci »Všehrdu« rádi slibujeme, že nejen vždy zachováme dobrý poměr s »Právníkem«, nýbrž se vynasnažíme co nejdříve ho i rozšířiti. C a.

Mateřské pojištění ve Španělsku. Rada španělského Národního ústavu pro sociální pojištění schválila návrh zákona o povinném pojištění v mateřství. Cílem zákona je: zaručiti pojištěnkám lékařskou a farmaceutickou pomoc v těhotenství, zajistiti matce dostatečné existenční prostředky po tu dobu, po kterou musí podle ustanovení zákona zanechat práce, podpořiti tvoření a rozvoj institucí na ochranu mateřství a novorozeňat. Rozsah působnosti zákona bude velmi široký. Návrh počítá s tím, že povinnému pojištění budou podléhati všechny úřednice a dělnice, na něž se vztahuje zákon z 10. března 1919 o pensijním pojištění. Tomuto zákonu podléhají zaměstnanci obojího pohlaví ve věku od 16 do 65 let s ročním příjmem nejvýše 4000 peset. Nebude stanovena žádná podmínka týkající se národnosti nebo oboru povolání. Podpory poskytované pojištěním budou zahrnovati pomoc porodní asistentky, lékaře a dodání léků. Po dobu klidu práce, jenž je stanoven zákonem z 26. července 1922 ve smyslu washingtonské mezinárodní úmluvy na šest týdnů před slehnutím a 6 neděl po porodu, bude poskytována denní peněžitá podpora k náhradě ztracené mzdy. Mimo to matka dostane zvláštní odškodnění za každý jednotlivý porod. Příspěvky budou platiti třetinu pojištěnka, třetinu zaměstnavatel a třetinu stát. Dělnice a úřednice ve věku od 16 do 50 let mají platiti ročně 7.50 peset; zaměstnavatelé mají platiti rovněž 7.50 peset ročně, vždy čtvrtletně předem. Stát přispěje zvýšením podpory v mateřství i jinými podporami dobrovolnými; výše příspěvků bude revidována vždy po třech letech. Provádění pojištění bude svěřeno krajským pojišťovnám, jež jsou za kontroly Národního ústavu pro sociální pojištění pověřeny prováděním zákona z 10. března 1919 o starobním pojištění. Tyto instituce budou moci část svých funkcí přenést na vzájemně pomocné pojišťovny, jichž hlavním oborem činnosti jest rodinné nemocenské pojištění a podporování mateřství. Instituce pověřené kontrolováním zákona o starobním pojištění budou zároveň bděti nad prováděním zákona o povinném pojištění v mateřství.

Dr. Jindřich.

Ze Sociálního ústavu Československé republiky. V jarním období konala se dne 8., 23. února a 8. března 1928 debata »O pozemkové stavební a bytové politice«. Notář Dr. Čulík, jenž ujal se slova na prvé schůzi, neschvaloval vyvlastňování stavebních pozemků jako prostředku pro podporu stavebního ruchu, ježto se tím otřásá pilířem, na němž

spočívá stát, totiž soukromým majetkem. Miní, že ochrana nájemníků může být odstraňována jen postupně a že je třeba učiniti všechna opatření, aby byla dostatečná nabídka bytů. Advokát Dr. Fořt připomněl, že stejným způsobem, jako každý jednotlivec, musí platiti plnou cenu za předměty své výživy, je třeba, aby platil plnou cenu také za svůj byt. Cena ta vytváří se volně podle zákona nabídky a poptávky, podle skutečných výrobních nákladů. Je toho názoru, že každý zásah státu do politiky stavební a bytové působí rušivě. S vývody obou těchto řečníků nesouhlasil zcela prof. Dr. Horáček, jenž zastával stanovisko, že veřejný zásah do politiky stavební a bytové je odůvodněn tím, že bydlení je jednou z nezbytných životních potřeb; jen tak lze čeliti spekulaci s pozemky. Velkorysá a cílevědomá obecní politika může tu býti nejlepším prostředkem k rozřešení sociální otázky. Při druhé debatě poukázal Dr. L. Langer na to, že každé zvýšení cinží musí míti v zájmu i hnutí mezd a platů. O dosavadní podpoře stavebního ruchu vyslovil se v ten smysl, že jí nebylo pomoheno těm, kdož pomoci nejvíce potřebovali. Vysoká činnost sama nezabezpečuje oživení stavebního ruchu, jak vidíme toho příklad v Německu. Ostatní řečníci zmiňovali se o bytových lichvách, o volné bytové politice a o vyvlastňování. Na schůzi dne 8. března 1928 promluvil Dr. H. Kubišta o požadavku, aby podpora stavebního ruchu a ochrana nájemníků byla vyřešena dlouhodobým zákonem a uvedl, že nestálost poměrů měnových staví se v cestu realizování tohoto požadavku. Poukázal na to, že ve většině evropských států trvá dosud ochrana nájemníků a že k úplnému zrušení ochrany nájemníků bude lze přikročiti teprve tehdy, až na bytovém trhu bude vyrovnána nabídka a poptávka.

Dne 10. února 1928 konala I. sekce Sociálního ústavu společně s Masarykovou sociologickou společností přednášku docenta Dra. E. Chalupného o sociálních otázkách v husitství a o nových projevech prof. Dra. Pekaře. Přednášející podrobil dílo prof. Pekaře o Táborech přísné vědecké kritice; vytýkal prof. Pekařovi, že on, aniž by byl speciálním znalcem husitské doby a aniž by znal pojmy sociologické a politické, hodnotil význam husitství, zvláště táborství a pojednával o demokracii táboritů. Dr. Chalupný upozornil také na rozpory a historické nedostatky Pekařova díla.

Dne 16. února 1928 přednášel profesor vilenské university abbé Woyczicki o sociální politice v Polsku. Nastínil vývoj průmyslu v Polsku za poslední dvě století a vývoj hnutí polského dělnictva. Upozornil, že o cílevědomé sociální politice lze mluvit v Polsku teprve po obnovení jeho samostatnosti.

Dne 22. března 1928 konal se rozhovor o přednášce Dra. L. Kol-lara «O pozorování spotřeby na podkladě domácích účtů rodin dělnických a úřednických». Dr. Janko upozornil na význam pozorování spotřeby pro řešení některých speciálních otázek vědeckých. Vyslovil přání, aby statistika domácích účtů sledovala také účinky sociálního pojištění v rubrice příjmů, kde se projevují nejen peněžitými dávkami, nýbrž i dávkami naturálními. Universitní profesor Dr. Schoenbaum zabýval se methodickou stránkou vedení knížek domácích účtů. Upozornil na vady reprezentací metody a doporučoval jako nutnost vybírati pro pozorování rodiny typické a nikoli nahodilé a vyslovil se také pro zjednodušení spotřebních knížek. Konečně upozornil také na obtíže spotřební jednotky a doporučoval, aby zjišťování spotřeby vedením knížek domácích účtů doplňováno bylo methodou budgetů.

Dne 29. března 1928 přednášel poslanec A. Hampl o odborovém hnutí a o psychologii mzdových zápasů; zdůraznil, že původní poslání odborových organizací zaměstnaneckých, sledující obranu mzdových poměrů a zlepšení mzdy, průběhem doby se rozšířilo i na účast těchto organizací na otázkách hospodářských a na veřejné moci. Podobný vývoj prodělaly také odborové organizace zaměstnavatelské; řečník pojednává pak o jednotlivých způsobech sociálních zápasů, o vlivu rozdílů národnostních, náboženských i o vlivu prostředí zaměstnavatele. Důležitým činitelem při sociálních zápasech jest veřejné mínění a hlas

tisku. Znalost hospodářského života, rozhled a prohloubení vzdělání mohou značně zmírniti nebezpečí sociálních zápasů.

Dne 26. dubna 1928 přednášel švýcarský továrník Theod. Tobler »O výrobě a hospodářství ve znamení nové doby, čili o podnikateli a o jeho zaměstnancích«. Přednášející zmínil se nejprve o důležitosti lidské práce pro celý hospodářský život a pro existenci všeho lidstva a probral pak vývoj výroby od nejstarších dob až do dnešních dnů. Ze změny dřívějšího rodinného poměru mezi tovaryšem a jeho zaměstnavatelem v poměr mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem za hromadné výroby vysvětluje rozporny mezi kapitalismu a prací. Za spravedlivý požadavek dělnických tříd uznává nejen zkrácení pracovní doby, nýbrž i snahu o zvýšení mzdy, která dle jeho soudu neodpovídá hodnotě vykonané práce. Pojednává pak o možnosti zvýšení pracovní intenzity a síly konsumu a upozorňuje, že vysoké mzdy zvýší vůli k práci a radost k práci. Postavení podnikatelovo za této situace je velmi zodpovědné a podnikatel má si býti této skutečnosti vědom. Místo toho však dovolávají se zaměstnavatelé ochrany a pomoci a spoléhají na jiné prostředky z venčí. Přednášející zmínil se také o různých sociálních opatřeních, která učinil ve svých vlastních továrnách, jako na příklad o fondu pro emisi prioritních akcií a obligací, o odpovědném sociálním sekretáři, o účasti zaměstnanců na čistém zisku atd. Konečně upozornil také na neudržitelnost názorů, že sociální pojištění ohrožuje v pojištění smysl odpovědnosti; prohlásil naopak, že vědomí pojištěnce o svém zaopatření a zabezpečení proti různým rizikům je podkladem a vzpruhou pro chuť k práci.

Dr. Jindřich.

»Povážlivý zjev«. Takto — a plným právem — nadepsalo květnové číslo »Právnicka« stížnost, jak některé listy denní komentovaly nálezh nejv. správního soudu o jazykovém nařízení, kdy dokonce se opovážlivě žádalo, aby předseda jazykového senátu nebo přímo prezident nejv. soudu se vzdal své hodnosti. Tento nízký názor na soudcovskou nezávislost odrazil i trefně prof. Weyr a Hoetzel z »Lidových novinách« a také »Právnick« správně k němu dodává: »Každé rozhodnutí soudní můžete věcně kritizovati ale chraňte se, probůh, nemáte-li důkazů, šířiti proti soudcům podezírání ze stranictví... volati po potrestání za to, že rozhodli tak, jak se vám nezamlouvá. Tím vnášíte do lidu neuctu, podkopáváte důvěru v ně...« — Žel, že hned za tímto komentářem, který jistě podepíšeme všichni, následuje článek, nadepsaný »1emno v soudnictví«. Uvádí se tam případ, který se stal 24. dubna t. r. u okr. soudu na Král. Vinohradech (ba dokonce s citací síně i čísla spisů!), v němž se líčí případ, který snad i juristicky by byl zajímavý: Nějaká matka čtyřletého dítěte, jehož manželský otec ujel do ciziny a tam se znovu oženil, což mu vyneslo stíhání pro bigamii, učinila u soudu návrh, aby její manžel byl jednak zbaven moci otcovské a jednak aby byl přidržen k plnění svých otcovských povinností ke svému dítěti. Teprve po uplynutí několika měsíců byla předvolána k soudci a tam (podle »Právnicka«) poučena takto: »Obojí nárok si vlastně odporuje, buď budete trvati na tom, aby otec byl zbaven otcovské moci, pak ale se stává vůči dítěti jakoby cizím a není povinen o dítě se vůbec starati, zejména přispívati na jeho výživu. Anebo Vám jde hlavně o tento příspěvek a pak musíte nárok na zbavení otcovské moci vzíti zpět; máte na vybranou. Matce (citujeme dále podle »P.«) sice nešla tato »právnícká« argumentace dobře na rozum, ale k námitkám nebylo jí dopřáno času (to nervosní »tak rychle, rychle, nemá čas, a p. není právě povzbuzující) — a tak, poněvadž by se příspěvku na výživu dítěte nechtěla navždy vzdáti, podepsala prohlášení, že bere svůj nárok (patrně asi rozuměj na zbavení moci otcovské. Pozn red.) zpět (správněji »podepsala něco, co jí bylo předloženo«). Tím je tato věc pro soud vyřízena...«

Ponechávající zodpovědnost za celý případ zprávě, resp. zpravodajství »Právnicka«, máme ze to, že takovéto případy jsou nejspíše s to, aby podlomily důvěru a úctu k soudům, a tak stávaly se vlastně

příčinou, že nesoudná veřejnost a valná část žurnalistiky vztahuje pak obdobně takovéto počínání i na ostatní případy a nesmíme se divit, vrhnou-li i podivný reflex dokonce na tribunál nejvyšší. Čili bylo by možno znovu opakovati totéž, co kdysi vyřkla resoluce Svazu soulcovského, že je nutno nejprve hledat chyby své vlastní a je opravovat, neboť náprava jako všechny reformy musí přijít nejprve od osob samotných.

Jedenáctá konference práce konala se ve dnech 30. května až 16. června t. r. v Ženevě. (Podrobnou zprávu o všech schůzích zasedání jakož i texty všech návrhů a usnesení přináší *Informations Sociales* vol. XXVI. no. 10—13.) Z 55 členů mezinárodní organizace práce zúčastnilo se zasedání 42 států 136 delegátů a 184 technickými poradci; tyto cifry o účasti stávají se téměř konstantními. (Loňské X. konference se zúčastnilo 42 států (z 55), 139 delegátů a 184 poradců; viz *Všehrd IX.* str. 51.) Vláda turecká, jež není členem organizace, vyslala svého oficiálního delegáta jako pozorovatele. Zahajovací proslav předsedáv konstatuje potěšitelný vzrůst ratifikačí usnesení konference, třebaže se neděje takovým tempem, jak by si bylo přáti. Ve skutečnosti jsou pak zkušenosti s prováděním těchto konvencí dosti špatné, neboť členské státy sice konvence ratifikují, ale nepřizpůsobují jim své zákonodárství tak, jak se zavázaly. Proto se XI. konference jednomyslně usnesla na resoluci, jež podrobněji vykládá článek 408. mírové smlouvy versailleské. Konvence mezinárodní organizace práce jsou mírovými smlouvami, podléhajícími všem ustanovením mezinárodního práva. Členské státy se ratifikací zavazují k jich provádění, pokud se to nepřiči článku 421 (nemožnost aplikace, příliš odlišné místní poměry). V důsledku toho musí uvést své zákonodárství v soulad s těmito konvencemi, jakmile byla ratifikace podle čl. 406 zapsána v sekretariátu Společnosti národů. Jisto jest, že k tomuto usnesení byla konference nucena, neboť nemohla přejíti mlčením skutečný stav, třebaž jeho příčiny byly různé. Zpráva komise tu uvádí okolnost, že některé státy snad chtěly svou ratifikací projevit mezinárodní organizaci práce jen svou důvěru a podporu nebo snad jim v pozdějším přízpůsobení zákonů zásadám konvence zabránil nepředvídaný vývoj hospodářských poměrů. Buď jak buď, mezinár. organizace práce jest v zájmu své vážnosti a snad i existence povinna brániti tomu, aby ratifikace jich usnesení se nestala pouhou formalitou.

V rozpravě o obvyklé obsáhlé zprávě, kterou každoročně ředitel mezin. úřadu práce podává konferenci, byla také nadhozena otázka revize některých smluv. Zejména britská vládní delegace položila požadavek revize úmluvy o osmihodinové pracovní době. Správní rada mezinárodního úřadu práce byla pověřena studiem této choulostivé otázky. (Srovnej též *Všehrd VIII* str. 148.)

Na programu konference byly dvě hlavní otázky: metody pevného stanovení minimálních mezd a předcházení úrazům. Podle nově přijatých ustanovení jednacního řádu musí každá věc býti diskutována ve dvou zasedáních, než lze učiniti o ní usnesení. Prve jmenovaná otázka jest již po druhé na programu konference, druhá poprvé a byla předmětem jen povšechné rozpravy. V otázce této byli vládní, zaměstnavatelští i dělničtí delegáti zajedno v názoru, že jest nutné společné úsilí k zamezení úrazům, jež bývají příčinou bídy a utrpení i ztrátou pro průmysl. Avšak ohledně prostředků, kterými se má těmto úrazům čeliti, projevila se velká různost mínění. Skupina vládních delegátů, k nimž se klonili též delegáti zaměstnavatelští, stála na stanovisku, že stačí pouhá resoluce konference, již se doporučí zlepšení a zdokonalení průmyslových nástrojů. Naproti tomu delegáti hlavně dělničtí uznávali sice význam tohoto dobrovolného úsilí, viděli však právem hlavní oporu jen v zákonné úpravě této otázky, již by bylo nařízení určitých minimálních bezpečnostních opatření, a žádali, aby byla k tomu cíli usnesena konvence.

O metodách pevného stanovení minimálních mezd byla usnesena konvence, již se členské státy zavazují k stanovení a zachovávaní me-

to, jež dovolují stanovení minimálních mzdových sazeb pro zaměstnance ve výrobních odvětvích (míní se tím obchod a živnosti) a jmenovitě v domácké práci. Výběr metod a způsoby jich aplikace jsou ponechány na vůliúčastněných států, musí však mezinár. úřadu práce podávati periodicky zprávy. Současně s touto konvencí bylo usneseno doporučení, v němž se určité základní principy těchto metod podrobně rozebírají.

Kromě těchto stěžejních usnesení přijala konference též řadu resolucí: o spolupráci zaměstnavatelských a dělnických organisací, o dělnické otázce bytové, o nebezpečí při automobilové dopravě nákladů, o kolektivních smlouvách v zemědělství, o pracovních podmínkách zaměstnanců v průmyslu textilním, o volnosti odborového sdružování a j. Byl též přijat reglement pro usnesení konference, aby byla docílena jednotná jich forma a ustáleno používání určitých zásad mírových smluv.

K. Gerlich.

Interpretace Monroeovy doktriny Společností národů. Monroeova doktrina byla uznána čl. 21. Úmluvy o S. N. právě tak jako jiné regionální pakty toho druhu. Tato doktrina, která propůjčuje Spoj. Státům americkým vrchní dozor nad celým americkým kontinentem, byla počjata do Úmluvy přes odpor většiny latinských amerických republik (viz prohlášení delegáta argentinského z 28. února t. r.) za předpokladu, že Spoj. Státy se stanou členem S. N. Jinak by totiž ustanovení M. doktriny, která propůjčuje Sp. Státům výhradní právo intervence na am. kontinentu, byla v rozporu s Úmluvou, podle které může S. N. vůbec zakročit proti neposlušnému členu. Nyní právě ve sporu tacna-aričském mezi Costa-Ricou a Panamou nastal takový případ. Panama sice požádala Sp. Státy o zakročení, ale o meritorní rozhodnutí sporu požádala S. N. Costa-Rica (která není členem S. N.), odporovala tomu s poukazem na Monroeovu doktrinu a žádala o interpretaci čl. 21. V záříjovém zasedání S. N. se jí dostalo odpovědi: Monroeova doktrina platí, pokud není v odporu s Úmluvou o S. N.

—Kč—

Právní náměty v belletrii. Belletristické zpracování různých zjevů právního života stává se v novější době dosti častým úkazem u nás i v cizině. Že by to však bylo ku prospěchu správnému pojmání funkce práva ve společnosti, nemůžeme říci, přihlédneme-li blíže k některým ukázkám z tohoto oboru literárních novinek. Při tom ovšem naprosto mimo jakoukoliv vážnou úvahu stavíme ony literární výstřelky, které v touze po sensaci zmocňují se na př. různých problémů práva trestního a »zpracovávají« do formy »románů« docela i velké skutečně projednávané porotní případy a j. Právní věda sdílí tu společný osud nežádoucí »popularisace« s vědou lékařskou. O mnoho lepší nejsou však ani různé knihy, snažící se v určitých dokonalejších belletristických formách líčiti úseky právního života. Tak zejména stav soudcovský našel nevídaného popularisátora v osobě Jar. Maria, známého »Panstvem v taláru« a posledně dílem »Váhy a meč«, generalisujícím některé vady soudcovstva. Divíme se mnohdy, kam až sahá svoboda umění. Jakousi odpovědí na výpady Mariovy jest kniha Dušanova »Marné oběti«.

—jkt—

LITERATURA.

James Bryce: Moderní demokracie. Díl I. 542 stran. Přeložil Jan Šimák a Ludmila Šimáková, 1926. Díl II. Stran 701. Přeložil Josef Průša, 1927. Polit. knih. Řada II. Kniha VI. a VIII. Praha-Orbis. — Obyčejně bývají vědecká díla jaksi nutně suchopárná. Každý s tím počítá a proto také okresek jejich čtenářů zůstává omezen na ty, jichž enthusiasmus dovede nahraditi poutavost, která se jinak u knihy předpokládá. A přece toho není nutně třeba, aby kniha buď byla vědeckým dílem nebo poutala. Že vědecká díla nejsou poutavá, není vinen obyčejně pouze jejich obsah, nýbrž hlavně forma a ta se u odborných prací jaksi mlčky odpouští, neboť se klade v prvé řadě důraz na obsah a tu jde o fakta, u nichž stačí, aby byla logicky seřazena. Přes to však